

Švaříček, Roman

Projekt Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: posílení profesních kompetencí absolventů

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. U, Řada pedagogická. 2006, vol. 54, iss. U11, pp. 209-210

ISBN 80-210-4143-9

ISSN 1211-6971

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/104652>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

projektu⁴ a dalšími zainteresovanými organizacemi tak studentům poskytuje možnost získat kvalitní praxi a přispět k vlastní odborné profilaci⁵.

Projekt *Zkvalitnění vzdělávání a odborné přípravy studentů psychologie a sociální pedagogiky a poradenství* dospěl do první poloviny svého fungování. Od samotného spuštění projektu je kladen velký důraz na průběžnou evaluaci jednotlivých aktivit. Z dosud získaných zpětných vazeb od studentů, se zdá, že jednotlivě zavedené inovace v proběhlých semestrech se setkaly s pozitivním přijetím. Nutností je však zhodnotit funkčnost celého komplexu zavedených opatření. Tento úkol stojí před pracovníky centra v současnosti. Na jeho zvládnutí bude do jisté míry záviset i úspěšná realizace druhé poloviny projektu.

Lucie Chaloupková, Jan Kolář

PROJEKT Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: posílení profesních kompetencí absolventů

Jedním z projektů, který dostal podporu v prvním kole grantové soutěže MŠMT „Operační program Rozvoj lidských zdrojů“, je i projekt realizovaný Ústavem pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity s názvem „*Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: posílení profesních kompetencí absolventů*“. Projekt byl zahájen v listopadu 2005 a potrvá dva roky.¹

Cílem projektu je posílit odbornou kvalifikaci absolventů pedagogických oborů vysokých škol a tím pozitivně ovlivnit možnosti jejich uplatnění na trhu práce. Základní ideou projektu je vyškolení studenty v práci s takovými výzkumnými technikami, které mohou být s užitekem použity v organizacích a institucích zabývajících se výchovou, vzděláváním a sociální péčí, do nichž absolventi pedagogických oborů směřují.

Studentům projekt nabízí zvláště orientaci v metodách výzkumu, zvýšení informační gramotnosti, získání praxe v nevládních neziskových organizacích a seznámení s trhem práce. Projekt je zaměřen nejen na posílení profesních kompetencí studentů pedagogických oborů, ale je přínosný i pro neziskové organizace, které se do projektu zapojí. Těmto organizacím mohou následně výzkumy zpracované studenty s využitím kvalitativní metodologie přinést relevantní informace o jejich činnosti v podobě výzkumných zpráv.

Mezi klíčové aktivity projektu patří zejména výuka tří nových prezenčních kurzů (Filozofie pedagogických a sociálních věd, Kvalitativní výzkum a Analýza kvalitativních dat pomocí programu ATLAS.ti) a jednoho distančního e-learningového kurzu o kvalitativním výzkumu (kurz bude zahájen v říjnu 2006), vytvoření virtuálního znalostního prostředí, zakoupení odborné literatury věnující se problematice kvalitativní metodologie, podpora studentského vědeckého výzkumu a spolupráce pedagogů i studentů s nevládními neziskovými organizacemi.

Prozatím se uskutečnil prezenční kurz Kvalitativní výzkum, ve kterém se činnostní formou výuky studenti podíleli na cvičných výzkumných projektech. Studenti měli za úkol nejprve pročíst základní texty ke kvalitativnímu výzkumu a posléze navrhnout vlastní výzkum. Po sběru dat byla jejich úkolem analýza a interpretace materiálu. Celý kurz končil skupinovou

⁴ Pedagogicko-psychologická poradna, Diagnostický ústav pro mládež a Středisko výchovné péče, Česká republika – Probační a mediační služba, Léčebna dlouhodobě nemocných, DROM – romské středisko.

⁵ Studenti Sociální pedagogiky a poradenství mají možnost absolvovat dlouhodobou praxi v rozsahu min. 70 hodin ve vybraném zařízení v rámci volitelného kurzu Praxe: Individuální plán.

¹ Registrační číslo projektu: CZ.04.1.03/3.2.15.1./0153. Více informací naleznete na webových stránkách projektu: www.phil.muni.cz/ped/kvalita

obhajobou cvičných výzkumných projektů, kde se ukázalo, jakou výzvou se pro studenty stala práce na vlastním výzkumu.

Zajímavým aspektem projektu je spolupráce s neziskovými organizacemi. Studenti zde pracují na výzkumu, jehož téma je výsledkem dohody mezi univerzitou a danými organizacemi. Přínosem pro studenty je především seznámení se s terénem, zejména však provádění konkrétního výzkumu, byť mnohdy časově náročného. Neziskové organizace, se kterými spolupracujeme, hodnotí tuto formu spolupráce pozitivně, neboť jim nabízí možnost nezávislé evaluace jejich aktivit.

Partnerem celého projektu je Česká asociace pedagogického výzkumu, na jejichž výročních konferencích v roce 2006 a 2007 je každoroční doktorský seminář věnován problematice kvalitativního výzkumu. Letos v září měli účastníci semináře možnost shlédnout tři přednášky zkušených odborníků na poli kvalitativního výzkumu z oborů příbuzných pedagogice (psychologie a sociologie). Tomáš Katrňák přednášel o vzdělanostní reprodukci v dělnických rodinách, Miloš Kučera prezentoval svébytné metody své vědecké práce a Kateřina Nedbálková vyprávěla o svém etnografickém výzkumu ve vězení. Po přednáškách následovaly dílny, které byly zaměřeny přímo na postupy a metody kvalitativního výzkumu ve výchově a vzdělávání: od návrhu projektu, přes analýzu a kódování ke specifickému využití počítačové analýzy kvalitativních dat. Jedná se konkrétně o program ATLAS.ti, jenž se ve verzi 5.0 stal nepostradatelnou pomůckou výzkumníků.² Zmíněné dílny poskytly praktické návody pro každého badatele, který využívá kvalitativní metodologii ve svém výzkumu.

Dílčím výsledkem projektu bude samostatná monografie základních článků o kvalitativním výzkumu v pedagogice. Kniha bude rozdělena na dvě části, na teoretické úvahy a na výzkumné zprávy z řešených kvalitativních výzkumů. Vydání monografie je plánováno na příští rok. Dalším příspěvkem projektu k teoretickému diskurzu o kvalitativním výzkumu jsou dvě již publikované studie,³ první o možnosti použití zakotvené teorie v pedagogickém výzkumu (Klára Šedřová: *Možnosti uplatnění zakotvené teorie v pedagogickém výzkumu: Rodinná socializace dětského televizního diváctví*) a druhá o metodologické stránce zakotvené teorie (Roman Švaříček: *Je zakotvená teorie teorií?*).

Na závěr je nutné říci, že pozitivní hodnocení projektu studenty a neziskovými organizacemi vychází především z propojení teoretického zázemí s praktickým využitím daných poznatků. Díky tomu získávají studenti po absolvování vysoké školy lepší startovní pozici na trhu práce.

Roman Švaříček

Rozvojové projekty v rámci struktury Fondu rozvoje vysokých škol

Ústav pedagogických věd FF MU jako pedagogické, výzkumné a rozvojové pracoviště směřuje dlouhodobě odborné aktivity svých členů mimo jiné k tvorbě a realizaci rozvojových projektů.

Mezi významné rozvojové projekty v posledních třech letech patří projekty podporované Fondem rozvoje vysokých škol (FRVŠ). Do výběrového řízení vyhlášeného Výborem FRVŠ, jehož činnost zajišťuje Agentura Rady vysokých škol, se pravidelně přihlašují se svými

² Plné texty příspěvků účastníků konference ČAPV a vybrané texty přednášek a dílen doktorského semináře jsou publikovány v *Současné metodologické přístupy a strategie pedagogického výzkumu. Sborník příspěvků 14. konference ČAPV (CD-ROM)*. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2006. ISBN 80-7043-483-X.

³ Obě studie byly publikovány v předchozím čísle tohoto sborníku.